

Con gronds ei igl interess dils purs?

Il projects regiunals dalla Val Medel ein dependents era da purs d'ordeifer la val

DA HANS HUONDER / FMR

■ Ina cascharia nova, l'engrondaziun dalla mazlaria e sechentaria Pally, in indrez da biogas, in vitg da jurtas ed in'organisaziun da commerci per products regiunals. Quels projects pil svilup regiunal dalla Val Medel, susteni da cantun e confederaziun, san vegnir realisai sulettamein sche purs era d'ordeifer la Val ein prompts da collaborar. Igl atun han las instanzas cantunals e federalas dau il consentiment da concretisar ils projects. Per ch'il sustegn da cantun e confederaziun vegni la finfinala era concedius ein silmeins treis projects parzials necessaris. Fertun che la projectaziun dall'engrondaziun dalla mazlaria e sechentaria Pally ei s'avanzada ein ils ulteriurs projects aunc en in stan che pretenda d'abiar clarificats. Els proxims meins duein las ideas vegnir approfondadas. Denter auter retscheivan ils purs dalla Surselva ils proxims dis in questunari che pertucca ils projects. «Nus giavischin rispostas dils purs. Pli bugen critica constructiva ch'insomma neginas indicaziuns. Lu savein nus giudicar tgei schanzas che quels projects han», di *Curdin Giger*, responsabel pil ressort perfectiun e projects al Plantahof. Il gliendisdis sera han in'orientaziun e discussiun davart ils projects previ giu liug el Center sursilvan d'agricultura a Mustér. Els referents *Peter Binz*, *Bina Pally*, *Roland Cajacob*, *Andreas Isler*, *Dominik Waldmeier* ed *Armin Manetsch* han dilucidau las ideas ed ils proxims pass.

Carn e latg

El center dils projects stat l'idea dalla cascharia nova, respectivamein l'engrondaziun dalla mazlaria e sechentaria Pally a Curaglia. L'idea dalla cascharia ei plirs onns veglia. Cun l'uniun La Caura ei vegniu fatg in empren pass per promover la tratga da cauras en Val Medel. Suandau ei allura ina cascharia provisoria che producescha il mument caschiel caura. Quella ei denton dependenta d'in furnitur. En connex cun la cascharia sto vegnir sclariu ils proxims meins cons purs d'animals manedels ch'ei prompts da furnir latg, mo lu era tgi che fuss il purtader da quella, tgi il signun e nua

Andreas Isler ha presentau il gliendisdis sera l'idea d'ina cascharia nova. Els resuns sin quella ein stai fetg differents. Ina schubra analisa ei necessaria per saver giudicar sch'ina tala ha insomma ina schanza.

FOTO H. HUONDER

ch'ella duess vegnir realisada. Tier la carn caura semuossa la problematica dalla vendita, respectivamein digl interess per quella. Leutier vegn il bass prezi per las cauras e quel ei pils purs buc interessants. La finamira dalla mazlaria e sechentaria ei da nezegiar egl avegnir aunc dapli carn dalla regiun. La cundiziun ei ch'els purs seigien prompts da furnir. En quei connex ein ils prezis secapescha vegni tematisai il gliendisdis sera, mo lu era las pretensiuns partenent la qualitat.

Ulteriurs projects

Vegni presentai ein il gliendisdis sera quater ulteriurs projects. In pertucca l'idea da producir biogas sin menaschis mesauns e pigns. Quei project duei vegnir approfondaus il proxim temps cun in studi da realisabladad. Sco la discussiun ha mussau fuss il substrat persuenenter avon maun. En connex cun l'organi-

zaziun da marketing e vendita dils products regiunals duein las medemas examinaziuns vegnir fatgas il proxim temps. En special duei la situaziun actuala cun plattafuormas e canals da vendita vegnir sut la marella, mo lu era la vendita che succeda individualmeins da singuls menaschis. Medemameins aunc pauc madi-raus ei il project d'in vitg da jurtas. L'idea ei da scaffir quel cun pliras jurtas per habitar e vacanzas sco era ina jurta gronda per seminaris. Leutier vegnessen baghetgs per indrezs sanitaris.

Era en quei connex sto vegnir sclariu il mument tgi che fuss il purtader, partenaris, damonda davart la zona ed il liug persuenenter ni era in plan da fatschenta. En discussiun ei era il project d'agroturrissem a Mumpé Medel vegnius il gliendisdis sera. Quel duei vegnir realisau denter auter en connex culla nova punt pendentada prevedida naven da Mustér sur il Rein entochen sut igl uclaun.

Bia da sclarir

La discussiun sedada ella presentaziun dils differents projects ha mussau che bia damondas ein aunc da sclarir. In dils problems dil mument ei il pign quantum latg da caura e nuorsa ella regiun. La sceptica pertuccont ina cascharia nova ei buca stada da surudir. Per quei motiv ei in'analisa profunda necessaria ils proxims meins.

En connex cun la promozion dils animals manedels ein ils purs confruntai il mument cun differents sfidas. Ina ein ils prezis, in'otra il luf che pretenda dils purs in tschuat dapli lavur.

Concernent il project da biogas setchentan damondas davart las immisiuns e pertuccont quel dalla commercialisaziun ei ina schubra analisa dil status quo e dils basegns necessaria. Resuns positivs ha ei dau pil vitg da jurtas, mo era pertuccont quel ein aunc biasas damondas da rispunder.

Cascharia a Trun enstagl a Curaglia?

En connex cun la discussiun davart il project per ina cascharia nova per elavurar en special latg caura e nuorsa dalla regiun ha il meinaproject Andreas Isler detg: «L'analisa vegn a mussar danunder che nus astgein spitgar latg.

Consequentameins savess ei era esser pusseivel da realisar la cascharia ordeifer la Val Medel.»

Ella discussiun ei allura semussau ch'ins savess nezegiar infrastruttura avon maun, sco per exempel la cascharia a Trun. Ella savess esser in'alternativa.

Sis umens madirs, ella meglia vegliadetgna

La grupp a capella Ostinato a Sagogn

DAD AUGUSTIN BEELI / FMR

■ Vegnir vegls ei buca caussa da mintgin – e cunzun buca da mintgina. Denton buca las dunnas, mobein ils umens, quels ella meglia vegliadetgna, ein s'avischinai al tema da vegnir vegls. Duront il concert ha ei dau enqual risada ella sala, respectiv en baselgia. La baselgia reformada da Sagogn ei stada sonda sera sala per in'occurrenza empau speciala. Dils visitaders savevan paucs tgei che spetgi. Negin ch'enconuscheva igl ensemble Ostinato. En scadin cass ein tut ils bauns dalla baselgia stai occupai cu ils protagonistis ein entrai ed ein semess si el chor per intonar l'emprema canzun. Sis en munduras nerass, senza cravatta, han entschiet a selamentar co igl ei da vegnir vegls. Cu ins senta che tschels vegnan vegls. «Mo jeu buc, jeu restel giuvens», han ins udiu tras il program. Malgrad ch'ins vesa fauldass, ch'ins s'encor-scha ch'il schef ei pli giuvens, ch'ins sur-vegn rodas entuorn il tgierp e sut il badi-tschun. All'entschatta ha *Ingrid Meyer Weber*, la representanta dall'uniun Pro Sagogn, rendiu attent daco ch'ina gruppa vocala dil Seetal lucernes vegn a Sagogn per dar in concert. Ella sezza enco-

nuscheva ils commembers dalla gruppa ed ha vuliu ch'els dettien inagada in concert en Surselva, la tiara dil cant e dalla

musica. La gruppa ei da cumparegliar culs Acabellos ch'ei pli enconuschents ella vallada dil Rein anteriur. Igl ensem-

ble vocal Ostinato ha denton era in menader musical cun ragischs grischunas. *Aaron Tschalèr* ei carschius si el cantun Zug, il bab ei da Razén, la mumma dall'Engiadina Bassa.

Pro Sagogn ha envidau ad ina sentupada musical-cumedianta. La gruppa s'udess atgnameins silmeins inagada al Humorfestival d'Arosa. Lur program «Die Reifen reifen». Ins savess era scriver «Die reifen Reifen». Sco ins pren: Quei ch'els sis umens ella meglia vegliadetgna han purschii han ils visitaders commentau cun applaus frenetic. Suenter ha enzatgi manegiau: «Las vuschs, la tempra e la tematica dil concert, e co ils auters vegnan pli vegls, ei stau semplameins genial.» In auter commentader ei vegnius sil punct: «Suenter quella sera divertenta hai jeu piars empau la tempra da vegnir vegls.» *Olivier Burach* (bass), *Aaron Tschalèr* (bassbariton), *Beat Muff* (bariton), *Hans Schwelger* (bariton), *Beat Stocker* (tenor) e *Giuseppe Pizzol* (tenor) han cantau, ed ein s'exprimi sezs al pult cun commentaris entuorn la tematica digl um che va enconter ils sissonta. Tonalitads e harmonias fan denton tuttaviva buca quitaus als sis protagonistis. Dalla qualitat da lur vuschs s'encorsch'ins nuot-

zun. Varga 20 canzuns, ina suenter l'aura, cun coreografia, tut ruasseivel e senza hectica, han els presentau agl auditori.

Aaron Tschalèr meina il choret senza hectica, tut ruasseivel e discret. Els cantadurs van d'ina scena tier tschella. Els mettan si peruccas. Cun cavelleras nerass vulan els accentuar che tschels vegnan vegls, mo els buc. Lu puspei il cuntrari: «Sun gest scarpitschus sur mia vegliadetgna», tuna ei, e cun si perucca cun blutta: «I know I have to go». Igl ensemble lucernes damogna buca mo mintga tun, mobein era ritmus e tacts.

Mintga toc han ils cantadurs creativs e movibels introduciu cun ina brev ni in cuort text. Senza rir han els discurren, tut serius, e caschunau risadas el publicum. «Jeu s'enricel da nuot ch'jeu haiel fatg» ni «jeu s'enricel ch'jeu hai fatg nuot» ein duas penetenzas en connex cullas bialas dunnas. Ostinato meritass verameins in plaz sin ina tribuna pli gronda. Igl auditori ch'ha visitau sonda vargada la producziun a Sagogn ha gudiu ils sis umens madirs cun vuschs segiras.

Dapli informaziuns mira www.ostinato.ch

Varga 20 tocs ha igl ensemble vocal presentau. Ella camischa blava Aaron Tschalèr, il menader musical dad Ostinato.

FOTO A. BEELI